

Klimat- och
näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar om regeringens "Promemoria om tillsyn och kontroll inom miljöbalkens område" (KN2025/00591)

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen föreslår att befogenheten för kommuner att genomföra analys av innehåll i varuprover regleras uttryckligen i 2 kap. 32 b § miljötillsynsförordningen (2011:13) i stället för att, enligt vad som föreslås i 2 kap. 32 c §, endast gälla vid överenskommelse med marknadskontrollmyndighet.

Vi föreslår att bemyndigandet i 26 kap. 4 a § MB tydliggörs så att det uttryckligen omfattar kommuners lämnande av upplysningar, samt utvidgas till att omfatta den myndighet regeringen bestämmer.

Vad gäller påståendet om att myndighetens kostnader för överenskommelse bedöms kunna hanteras inom ram, bedömer vi att det vore lämpligt med en uppföljning av hur omfattande dessa kostnader blir.

Vad gäller påståendet att marknadskontrollmyndigheten kan minska resurserna för den kontroll kommunerna utför efter överenskommelse, bedömer vi att det inte stämmer för Kemikalieinspektionens del eftersom vi inte fokuserar kontrollen på de krav och aktörer som skulle bli aktuella för överenskommelse. I stället skulle överenskommelserna medföra att marknadskontrollen i sin helhet skulle öka.

I övrigt tillstyrker Kemikalieinspektionen regeringens förslag.

Synpunkter

Avsnitt 4 - En statlig tillsynsmyndighet ska kunna överta ansvar för tillsyn från en kommun som begär det

Kemikalieinspektionen tillstyrker ovannämnda förslag.

Avsnitt 5 - Kommuner ska kunna utföra ytterligare marknadskontrolluppgifter

Vi noterar att regeringen bedömer att kommunernas kontrollansvar är begränsat till en *enklare* granskning av att kemiska produkter, varor och förpackningar uppfyller vissa produktkrav utifrån redovisat produktinnehåll, utifrån lydelsen i 2 kap. 32 b § miljötillsynsförordningen (s.42 i promemorian). Regeringen föreslår genom ett tillägg i 2 kap. 32 c § i förordningen att en kommun får det ansvar en marknadskontrollmyndighet har enligt vissa bestämmelser vid sådan kontroll som avses i 2 kap. 32 b §, om kommunen har ingått en överenskommelse med en marknadskontrollmyndighet. Vidare anges i promemorian att förslaget medför ett tydligt bemyndigande för kommunen att genomföra och ta betalt för analysen om kommunen ingår en överenskommelse som innefattar behörighet att analysera varuprover (s.77).

Vi bedömer att analys av varuprover inte endast bör bli aktuellt för kommunerna efter överenskommelse. Vi föreslår därför att ansvar för undersökning av innehåll, i stället för att följa av regleringen i 2 kap. 32 c § vad gäller överenskommelser, läggs till i 2 kap. 32 b §. Motivet till detta är att gällande regler om gränsvärden i varor främst kontrolleras genom analys av varuprover. Vi bedömer att kommunerna har kompetens för att låta utföra sådana analyser. Ett stort antal kommuner kan delta i regelbundna samverkansprojekt med Kemikalieinspektionen för att granska vissa varor. Det skulle medföra en administrativ börda både för kommunerna och myndigheten om överenskommelser skulle behöva ingås vid varje samverkansprojekt för varor.

I övrigt tillstyrker Kemikalieinspektionen förslaget i denna del.

Avsnitt 6 - Regeringen ska kunna meddela föreskrifter om kommuners genomförande

I promemorian exemplifieras att de regeringsföreskrifter som meddelas av det föreslagna föreskriftsbemyndigandet i 26 kap. 4 a § MB kan omfatta "...lämna underrättelser" (s.53). Vi tolkar det som att bemyndigandet

därmed omfattar den rapportering av uppgifter om kontroll som kommunerna gör enligt vissa EU-förordningar, och som medlemsstaterna sedan ska rapportera vidare till vissa institutioner och organ inom EU. Här avses till exempel den skyldighet medlemsstaterna har att till kommissionen årligen överlämna utförliga statistiska uppgifter om de kontroller som utförts, enligt artikel 25.6 i EU:s marknadskontrollförordning¹. Vi föreslår dock att bemyndigandet tydliggörs så att lämnandet av upplysningar uttryckligen omfattas. Vi föreslår också bemyndigandet utvidgas till att omfatta den myndighet regeringen bestämmer. Förslag:

4 a §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kommunerna ska planera, genomföra och utvärdera och lämna upplysningar om tillsynen enligt detta kapitel.

Vidare föreslår vi att både kommunernas och de centrala kontrollmyndigheternas rapporteringsansvar enligt EU-förordningarna, samt bemyndigandet för ansvariga myndigheter att föreskriva om hur lämnandet av upplysningar från kommunerna ska ske, regleras i en kommande förordningsbestämmelse. Motivet till våra förslag är att rapporteringen bör göras på ett enhetligt sätt och ske digitalt i särskilt anvisade system, vilket kan preciseras i föreskrifter från kontrollmyndigheterna. Det är av stor vikt att enhetlighet uppnås och att digitala system används för att underlätta den administrativa hantering och samordning som det ankommer på myndigheterna att göra, när de uppfyller medlemsstaternas skyldighet att rapportera aktuella uppgifter om kontrollen till vissa institutioner och organ inom EU. I dagsläget skickar de centrala kontrollmyndigheterna ut olika typer av webbaserade frågeformulär till tillsynsmyndigheterna som måste fyllas i manuellt, vilket är tidskrävande och ineffektivt. Detta försvårar även uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn, vilket i sin tur gör det svårt att analysera effekten av tillsynen. En stor del av uppgifterna som efterfrågas finns i tillsynsmyndigheternas olika verksamhetssystem, men det finns ingen överenskommen metod för utbyte av dessa uppgifter med tillsynsvägledande myndigheter.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Inom ramen för regeringsuppdraget om digitala lösningar för tillsynsvägledning samt inrapportering av tillsyn (regeringsbeslut KN2023/00988, KN2024/02498) pågår arbete med ett förslag till reglering av rapporteringen. Kemikalieinspektionen ser dock behov av reglering tidigare än det eventuella genomförandet av de förslag som uppdraget förväntas föranleda.

Kemikalieinspektionen tillstyrker ovannämnda förslag i övrigt.

Avsnitt 7 - Möjligheten för myndigheter att få kostnadsfria prover och ersättning för analyskostnader utökas

Kemikalieinspektionen tillstyrker ovannämnda förslag.

Avsnitt 9 – Konsekvenser

I promemorian anges att marknadskontrollmyndigheternas administrativa kostnader för överenskommelser om kommuners kontroll bedöms kunna hanteras inom ram (s.73 i promemorian). Det är dock ännu oklart vilken belastning hanteringen innebär och vi bedömer att det vore lämpligt med en uppföljning av detta.

Vidare anges i promemorian att överenskommelser medför att kommunen kommer att utföra vissa av de uppgifter som annars hade fallit på marknadskontrollmyndigheten, vilket gör att marknadskontrollmyndigheten kan minska resurserna när det gäller den kontrollen (s.74 i promemorian). Vi bedömer att detta inte stämmer för Kemikalieinspektionens del. Kemikalieinspektionen fokuserar på andra krav än de som bör bli föremål för överenskommelse, så som krav gällande klassificering av kemiska produkter vilket kräver särskild kompetens. Överenskommelse skulle inte innebära att denna kontroll i stället genomförs av kommuner. Vi bedömer att överenskommelserna skulle medföra att kommunernas kontroller blir ett tillägg till de kontroller Kemikalieinspektionen utför idag. Detta skulle medföra att marknadskontrollen i sin helhet skulle öka.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Juristen Nadia Heiligers har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också handläggaren Mariana Pilenvik medverkat.

Detta är en tillgänglighetsanpassad kopia av det signerade remissvaret.